

The Great Sea

EAST

ASHER

NAPHTALI

ZEBULUN

ISSACHAR

MANASSEH

MANASSEH

DAN

EPHRAIM

BENJAMIN

GAD

AMMON

REUBEN

JUDAH

ARON R.

Sea of Kinnereth

Yarmuk R.

Jordan R.

Jabbok R.

Salt Sea

Acco

Cabul

Rimmon

Dor

Megiddo

Taanach

Mt. Tabor

Mt. Moreh

Jezreel

Beth Shan

Golan

Ashtaroth

Edrei

Ramoth Gilead

Jabesh Gilead

Samaria

Tirzah

Mt. Gerizim

Mt. Ebal

Shechem

Mahanaim?

Succoth

Joppa

Aphek

Shilon

Jazer?

Rabbah

EPHRAIM

Mizpah

Bethel

Gilgal

AMMON

Gezer

Gibeon

BETHJAMIN

Jericho

Bezer

Ashdod

Kiriath Jearim

Jerusalem

Heshbon

Mt. Nebo

Ashkelon

Gath

Beth Shemesh

Bethlehem

REUBEN

Dibon

Gaza

Eglon?

Lachish

Hebron

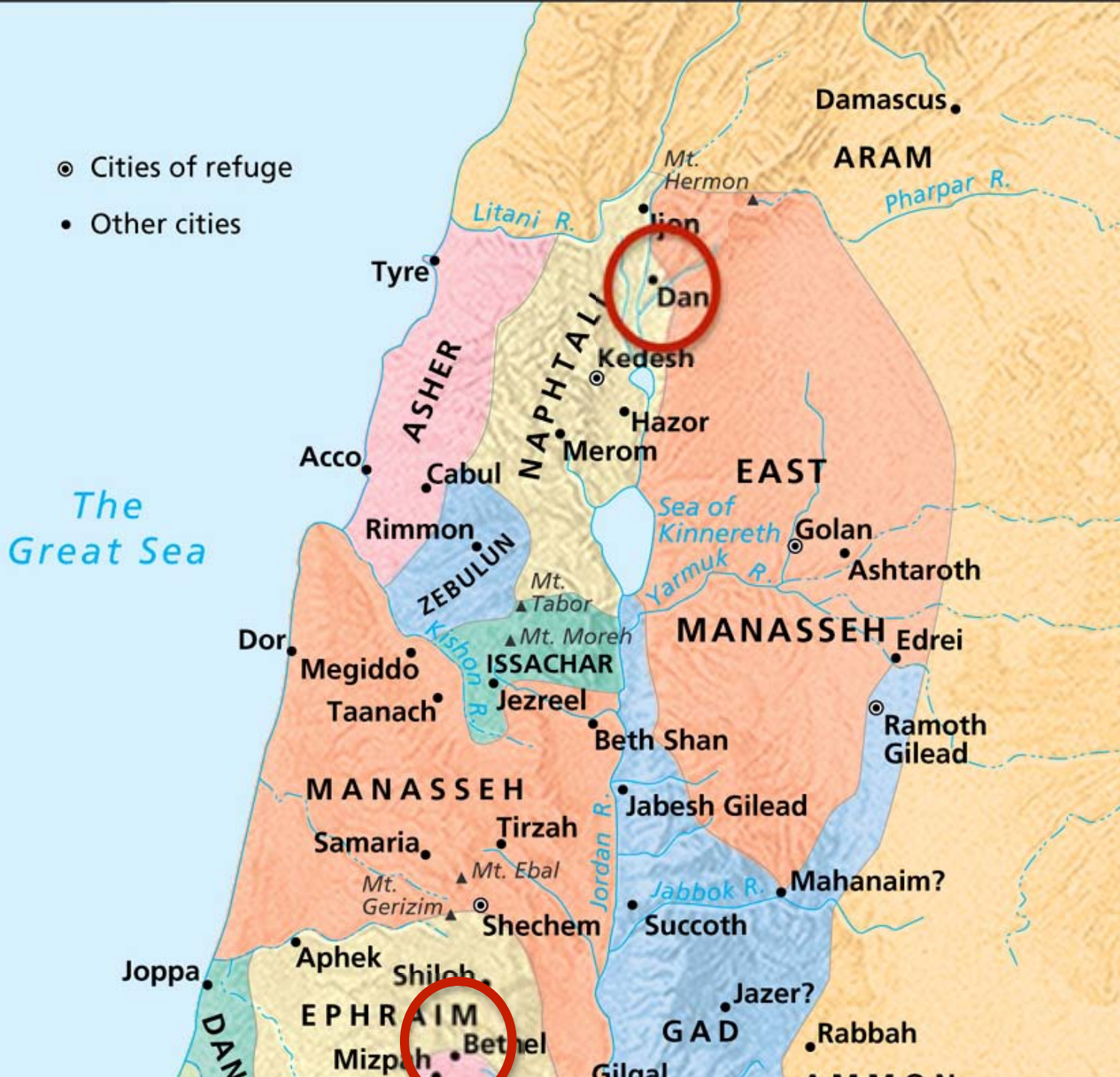
Aroer

Gerar

Ziklag

En Gedi

- Cities of refuge
- Other cities

● Cities of refuge listed in Jos.20:7-8, these being six of the forty-eight cities allocated to the Levites (Jos.21:12-42).

----- Migration of the tribe of Dan

Mt. Gerizim and Mt. Ebal from the east

Mt. Ebal from the east

- Mt. Gerizim from Shechem (Tel Balata)

Mt. Gerizim summit from Shechem

Middle Bronze Gate of Shechem

Baal Berith temple at Shechem

Baal Berith temple at Shechem.

Looking West to the Wadi Jabbok in Jordan, site of Peniel

Modern Beitin, ancient Bethel

תל דן
TEL DAN

TEL DAN NATURE RESERVE שמורת תל דן

Welcome!

The Dan stream is the longest and most important of the three sources of the Jordan river. Spring water is plentiful year-round, fed by the rain and snow that fall on Mt. Hermon. Due to the abundance of water, the favorable environmental conditions and the geographic location, vegetation has grown rich and thick on the reserve, creating tunnels of shade and lovely spots where animals of various species are found.

On Tel Dan, rising above the springs, remnants of great walls and gates of Biblical Dan were uncovered, as well as sites of worship from the days of the Israelite kingdom. Following the archeological excavations, the site was reconstructed in 1994. Trails have been made and explanatory signs have been posted.

The wardens will be happy to answer any questions you may have.

The reserve closes at 6 PM in summer, 5 PM in winter.

On Fridays and eves of holidays, the reserve closes one hour earlier.

Please conduct yourself according to the following guidelines:

- For your own safety, stay on the path.
- For your own safety and comfort, explore the reserve in comfortable walking shoes. The trails require walking on stones.
- There is a pool where wading is permitted. Do not enter the water anywhere else.
- Do not disturb the plants and wildlife, or damage formations and property. Do not uproot vegetation or remove uprooted plants from the reserve.
- Do not light campfires.

ברוכים הבאים

תל דן הוא הגדול והחשוב במקורות הירדן. מעיינותיו ניזונים משלג ונשם היורדים בחרמון, ושופעים מים בכל ימות השנה.

בזכות שפע המים, תנאי הסביבה והמיקום הגיאוגרפי, התפתחה בשמורה צמחייה עשירה וסבוכה היוצרת "מנהרות צל" ומינות חמד, ומושכת אליה בעלי חיים ממינים שונים.

בתל דן, המתנשא מעל למעיינות, נחשפו חומות אדרות ושערים של דן המקראית וכן אתרי פולחן מימי מלכות ישראל. בעקבות החפירות הארכיאולוגיות שוחזר התל בשנת 1994, הותוו בו שבילים והוצבו שלטי הסבר ואמצעי המחשה.

פקחי השמורה ישמחו להנחות אתכם בסיור בשמורה ולהשיב על שאלותיכם. השמעו להוראותיהם.

בקיץ השמורה נסגרת בשעה 17:00

הבניסה אליה עד שעה 16:00

בחורף השמורה נסגרת בשעה 18:00

הבניסה אליה עד שעה 15:00

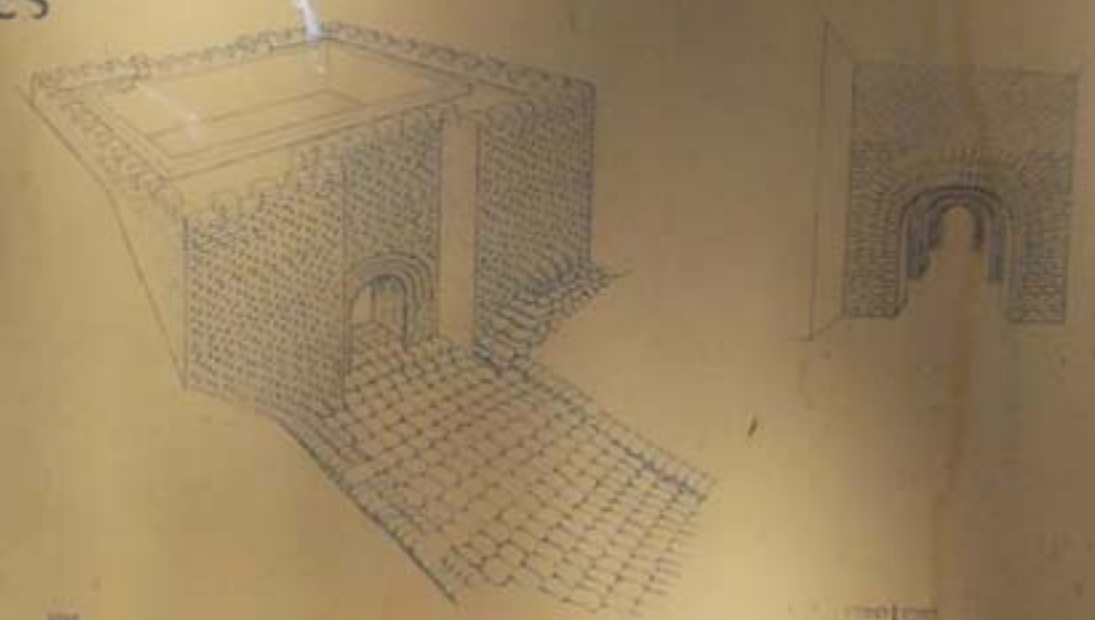
כמי שישו ובערבי חג השמורה נסגרת שעה מוקדם יותר.

- בטווחכם בשמורה הקפידו על כללי ההתנהגות הבאים:
- החסית מיוחדת בעיניים השומות בלבד.
- מוסדר לסיור בשמורה בעלים נוחות להליכה.
- מפני שמדלת הפסוק כוללים הליכה על אבנים.
- מנייה לרובי עיניים למעט בריכת השמירון המיועדת לכן.
- אין לטפס בחי, בלילה ובזמון, אין לקטוף צמחים.
- אין להוציא צמח קטוף מן השמורה.
- הבערת אש במקומות - אסורה.
- לרשימת חוקי טיול בבניסה לשמורה.
- אלוותי חומות סמוך בלבד.
- שפדו על הטיקון, השליכו כל סמולה לפני האשפה.
- הימנעו לאתר מסלול ההליכה.

השער הכנעני 'שער שלוש הקשתות' The Canaanite gate "Gate of the Three Arches"

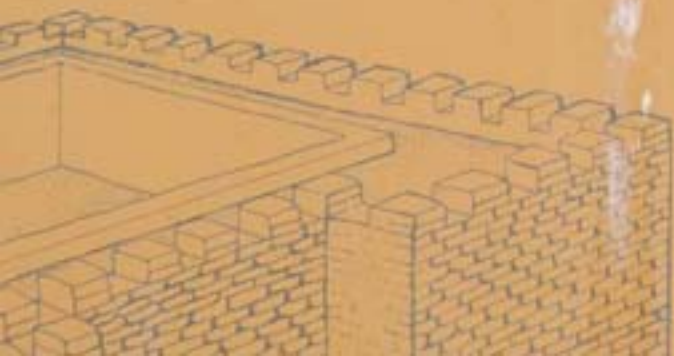
השער, אליו מובילות סדרגות בניי שלוש קשתות הקשתות, האוסרות הנוטאות
 אותן, והקבולים שלעדי השער נבנו "לכניס שרופות בשמש תופו בטיח לבן"
 השער, שהתנוסס לעזבה טבעה מטר, השתמר כמלוא טובהו, כיום ניתן לראות רק
 את הקשת הימנית.

This gate, which was approached on a stepped path, is built of three
 arches. The arches, the piers supporting them, and the towers flanking
 the gate are constructed of sun-baked bricks and were covered with
 white plaster. The gate has survived to its full height of seven meters.
 Today it is possible to see only the outer arch.

השער, אליו מובילות מדרגות, בנוי משלוש קשתות. הקשתות, האומנות הנושאות אותן, והמגדלים שלצידי השער נבנו מלבנים שרופות בשמש וצופו בטיח לבן: השער, שהתנשא לגובה שבעה מטר, השתמר למלוא גובהו. כיום ניתן לראות רק את הקשת החיצונית.

This gate, which was approached on a stepped path, is built of three arches. The arches, the piers supporting them, and the towers flanking the gate are constructed of sun-baked bricks and were covered with white plaster. The gate has survived to its full height of seven meters. Today it is possible to see only the outer arch.

Iron Age four-chambered gate at Dan

Iron Age four-chambered gate at Dan

High place of Dan

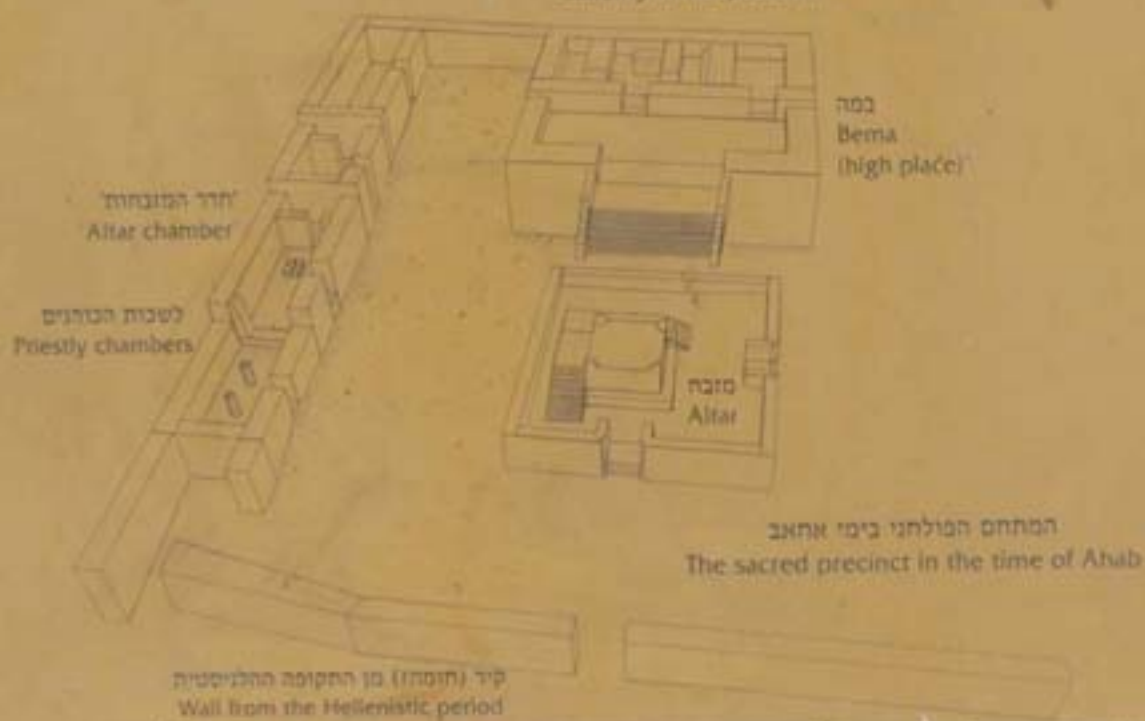
Dan high place

המתחם הפולחני

The Sacred Precinct

לאחר פילוג הממלכה, בשנת 930 לפסה"ס, הקים ירבעם בן-נבט מרכז פולחני בדרום, כדי להסיח את לב העם מן המקדש אשר בירושלים. לשם כך, הציב בדרום עגל זהב ובנה בה בית במות. המתחם הפולחני הוקף בתקופה ההלניסטית בקיר, שבו ניתן להבחין כיום. כתובת דו-לשונית – יוונית וארמית – שנמצאה כאן מעידה על קדושת המקום.

Following the division of the kingdom of Solomon in 930 BCE, Jeroboam son of Nebat established a cult at Dan as an alternative to the one at the Temple in Jerusalem. He placed a golden calf in the city and built a house of high places. In the Hellenistic period, the cultic precinct was surrounded by a wall that is visible to this day. A bilingual (Greek-Aramaic) inscription found at this site attests to the sanctity of the precinct.

המתחם הפולחני בימי אחאב
The sacred precinct in the time of Ahab

...narrow
be very 12

'And Jeru
a feast...
the altar...
caves...
unto the s
he offer
burnt inc

"ויעש ירבעם חג...ויעל על-המזבח...
לזבח לעגולים...ויעש חג לבני ישראל
ויעל על-המזבח להקטיר"

(מלכים א יב, לב-לג)

*"And Jeroboam ordained
a feast...and he offered upon
the altar...sacrificing unto the
calves...and ordained a feast
unto the children of Israel: and
he offered upon the altar, and
burnt incense".* (1 Kings 12:32-33)

"ולקח מלוא המחתה נחלי"אש

מעל המזבח." (ויקרא 16:12)

*'And he shall take a censer
full of burning coals of fire
from off the altar.'* (Leviticus 16:12)

תמונה זו היא תוצאה של שיתוף פעולה בין מוזיאון תל אביב לבין מוזיאון הרצליה.

תמונה זו היא תוצאה של שיתוף פעולה בין מוזיאון תל אביב לבין מוזיאון הרצליה.

A pencil was responsible for the "Water War" between Syria and Israel. The British wanted the border between the British Mandate area of Eretz Israel and the French Mandate area of Syria and Lebanon to reflect the Biblical verse, "from Dan to Beersheva". The line, north of Tel Dan, was drawn in 1923. The border was drawn on the map with a lead pencil. Both sides claimed sovereignty over the area covered by the pencil line, which represented 130 meters of land, including En Dan (which flows nearby, to our left).

En Dan is one of the most profuse springs in the Middle East.

In 1964, Syria used the thickness of the pencil line as grounds to claim the right to draw water from the Dan. The Syrians built a post in the village of Nazla (400 meters across from us) and stationed tanks there. In response, the Israel Defense Forces moved the border road (which passes a few meters below us) and blocked Syrian access to the Dan springs. The Israeli armored forces also used the Tel Dan post, where we are presently standing, to prevent the Syrians from sharing the sources of the Jordan River. The conflict intensified and fighting became a daily event. The most serious incident began on November 13, 1964. The Syrians shelled nearby kibbutz Dan. The Israeli army reacted forcefully, bringing in the armored forces, the artillery and the air force, and eventually silenced the Syrian cannons and vited the excavation equipment. Thus Israel prevented the sources of the Jordan River from being diverted.

בשנת 1964, סוריה השתמשה בעובדה שהגבול בין ישראל לסוריה נקבע על ידי קו עפר, כדי לטעון לזכותה להטות את המים של נחל דן. הסורים בנו תחנת מים בנאזלה (400 מטר מרחק מפה) ונתנו שם טנקים. בתגובה, צה"ל העביר את הדרך (היא נמצאת כמה מטרים מתחתנו) וחסמה את גישה הסורים לנחל דן. הכוחות הצבאיים הישראליים גם השתמשו בתחנת המים של תל דן, שבה אנחנו עומדים כעת, כדי למנוע מהסורים לשתף את מקורות הירדן. הסכסוך התחמם והלחימה הפכה ליומית. האירוע הכי חריף החל ב-13 בנובמבר 1964. הסורים פגעו בקיבוץ דן. הצה"ל התגונן באופן אגרסיבי, הוזרמו כוחות המגויס, הארטילריה והאוויר, וכך הצליחו להשתיק את התותחנים הסורים וליטול את המכשירי החפירה. כך מנעה ישראל את הסוּגת מקורות הירדן.

מצפור המוצב
LOOKOUT POST

למצפור המוצב
דרך הבונקר
TO LOOKOUT
VIA BUNKER

